

Handlingsplan 2021–2023

Avfallsplanen är ett övergripande styrdokument och ska ligga till grund för handlingsplaner samt nämnder och bolags årliga verksamhetsplaner där aktiviteter för att nå målen planeras in. I avfallsplanen finns tre övergripande målområden med mål som ska gälla fram till 2030. Utvecklingsarbetet som behöver genomföras fram till 2030 är mycket omfattande och arbetet kommer att kräva engagemang från hela kommunorganisationen. För att hålla den processen levande kommer handlingsplaner med aktiviteter att tas fram med högst tre års mellanrum. Första handlingsplanen är på tre år och det är bland annat för att det under perioden behöver genomföras ett antal utredningar som ska ligga som grund för det fortsatta arbetet.

Handlingsplanerna ska utgå ifrån de tre målområdena och ska innehålla beskrivning av aktiviteter inklusive ansvarig organisation, tidplan, typ av finansiering, förväntat resultat samt metod för uppföljning. Arbetet med handlingsplanerna leds av en koncernövergripande arbetsgrupp med fast representation från kommunstyrelsen kontor, samhällsbyggnadskontoret, miljökontoret och Telge Återvinning. Samhällsbyggnadskontoret är sammankallande för arbetsgruppen och gruppen ska sträva efter att få en bred förankring av nya handlingsplaner med aktiviteter. Förslag till nya handlingsplanerna ska tas fram i samband med nämnder och bolags mål- och budgetarbete. Nya handlingsplaner antas av kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadskontoret ansvarar för samordning av uppföljningen till ansvarig nämnd (Tekniska nämnden 2020) och uppföljningen ska vara klar under kvartal 1 varje år så att den samordnas i tid med mål- och budgetprocessen.

Aktiviteter som lyfts in i handlingsplanen ska prioriterats utifrån att de:

- Är strategiskt viktiga för Södertälje
- Är av övergripande karaktär
- Har någon form av komplexitet som gör att aktiviteten riskerar att utebli om den inte lyfts in i planen, till exempel betydande samverkan eller otydligt ansvar
- Inte hanteras i något annat styrdokument

Utöver aktiviteter i handlingsplanerna så har alla nämnder och bolag ett eget ansvar att arbeta med att identifiera kostnadseffektiva åtgärder i sin egen verksamhet. En annan viktig del är verksamhetsutveckling och arbetet med ständiga förbättringar. Även om de stora och strukturella aktiviteterna som lyfts fram i handlingsplanerna är viktiga så är alla små förbättringar som görs i den dagliga verksamten ovärderliga.

Rubriker i handlingsplanen

Aktivitet: En beskrivning av aktiviteten som ska genomföras.

Förväntat resultat: En beskrivning av vad aktiviteten ska bidra till.

Ansvarig: Ansvarig har ett samordningsansvar och uppföljningsansvar av aktiviteten.

Aktörer: Här nämns aktörer som är viktiga för att aktiviteten blir genomförd. Listan är inte uteslutande, det kan finnas viktiga aktörer som inte nämns.

Finansiering: Här beskrivs hur aktiviteten ska finansieras. Fyra olika huvudalternativ finns för finansiering. Skattefinansierad, finansierad av avfallstaxan, tillsynsavgifter eller finansierad genom kommunala bolagens verksamheter.

Driftbudget: Om aktiviteten kommer att belasta en driftbudget efter genomförande så står det ja. Om aktiviteten inte leder till någon direkt kostnad så står det nej. Utredningar leder inte till en driftbudget i första skede men kan i nästa steg inkludera det.

Tidplan: Anges ett år så ska aktiviteten vara genomförd senast inom det kalenderåret.

Uppföljning: Här beskrivs hur aktiviteten ska följas upp. Projektuppföljning betyder att uppföljningskriterier tas fram vid projektbeställning.

Kommentar: Hänvisning eller förtydligande av aktiviteten.

Aktiviteter för målområde – Hållbara städer och samhällen

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
A.1	Utreda och säkerställa markbehov för återvinningsstationer i hela kommunen.	Arbetet kommer att bidra till ökad utsortering av förpackningar, minskad klimatpåverkan, minskade kostnader för restavfall, ökad tillgänglighet (alla har möjlighet att återvinna sina förpackningar t.ex. oavsett tillgången till bil)	Ansvarig: Teknisk nämnd Aktörer: TÅ, TB, TF, FTIAB, m.fl. Finansiering: Skattefinansierad Driftbudget: Nej Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Återvinningsstationer är till för hushållens förpackningar och tidningar. Framgångsfaktorer för projektet är att det finns en vilja att avsätta mark till återvinningsstationer samt att framförallt samhällsbyggnadskontoret har personalresurser att jobba med projektet. Arbetet utgår från Södertälje kommuns Tekniska handbok. Aktiviteten samordnas med nästa översiktsplan.
A.2	Ta fram en strategi så att hantering av massor sker planerat och med ett effektivt resursutnyttjande.	Effektiv masshantering ska bidra till god ekonomisk hushållning samt minskade miljö- och klimatbelastning från framförallt minskade transporter.	Ansvarig: Tekniska nämnden Aktörer: Exploatörer Finansiering: Skattefinansierad Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Arbetet är omfattande och samordningsvinsterna så stora att det motiverar en heltidstjänst för samordning och utveckling av masshantering. Södertälje bör driva frågan från ett regionalt perspektiv. Aktiviteten samordnas med nästa översiktsplan. Arbetet inkluderar alla massor som hanteras i större volymer eller som har betydande hälso- och miljöpåverkan. Det inkluderar t.ex. schaktmassor, sopsand, gatubrunnsslam och snömassor

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
A.3	Utreda och säkerställa lösningar för hållbar avfallshantering i Södertälje stadskärna.	Arbetet kommer att bidra till ökad återvinning och ökad rättsortering av avfall. Minskad miljö- och klimatpåverkan. Ökad tillgänglighet bidrar till social hållbarhet. Det ska vara lätt att göra rätt för användare och god arbetsmiljö för yrkesverksamma.	Ansvarig: Tekniska nämnden Aktörer: TÅ, TF, TB, TIS Finansiering: Avfallstaxa och skattemedel Driftbudget: Inga förväntade Tidplan: 2022 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Utredningen ska inkludera kommunalt avfall, bygg- och rivningsavfall, verksamhetsavfall och avfall som ligger under producentansvar. Grovavfall och återbruk är en prioriterad del i utredningen. Arbetet är omfattande och kräver projektledning samt samverkan mellan många aktörer.
A.4	Utreda och ta fram förslag på ett hållbart insamlingsystem för grovavfall i hela kommunen.	Utvecklad insamling av grovavfall kommer att bidra till ökad återvinning, ökat återbruk och rättsortering av avfall, vilket i nästa steg bidrar till minskad miljö- och klimatpåverkan. Ökad tillgänglighet.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: SBK, bostadsbolag, återbruk, m.fl. Finansiering: Avfallstaxa Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Insamling av avfall ska utgå från avfallshierarkin vilket betyder att förberedelse för återanvändning ska vara den primära insamlingsmetoden för grovavfall där det är ekonomiskt försvarbart.
A.5	Kommunkoncernen ska fortsätta utveckla det förebyggande arbetet mot nedskräpning och avfallsdumpning enligt bilaga 10.	En hållbar framtid kan per definition aldrig inkludera en nedskräpad stad, nedskräpad natur eller nedskräpade sjöar och hav. Minskad nedskräpning bidrar till minskade kostnader för skötsel av staden. En ren och snygg stad bidrar också till ökad tillit mellan människor och minskar otrygghet.	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen och alla som bor och verkar i Södertälje Finansiering: Avfallstaxa och skattemedel Driftbudget: Ja Tidplan: Pågående Uppföljning: Projektuppföljning av Kommunstyrelsen Kommentar: Det är viktigt att alla nämnder och styrelser följer upp det förebyggande arbetet mot nedskräpning. Det är avgörande för att nedskräpning ska minska markant till 2030. En stor del av det avfall som dumpas i Södertälje är avfall från hushåll. Avfallstaxan finansierar aktiviteter som är kopplad till att åtgärda problem med dumpning av avfall från hushåll. Det kan vara informationsinsatser, utveckling av insamlingsystem m.m.
A.6	Utreda och säkerställa mark- och anläggningsbehov fram till 2030 och 2050 för insamling, mellanlagring, behandling och deponi av avfall.	En behovsutredning kommer att ge svar på hur stor efterfrågan är på olika typer av markanvändning för avfallshantering.	Ansvarig: Teknisk nämnd Aktörer: TÅ, SBN, MK Finansiering: Avfallstaxa, skattemedel Driftbudget: Nej Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Behovsanalysen ska inkludera den totala efterfrågan vilket inkluderar anläggningsbehov för kommunalt avfall samt verksamhetsavfall. Tvetå anläggningens olika anläggningsfunktioner har en begränsad livslängd samtidigt som kommunen växer. Efterfrågan på mark och anläggningar för insamling, mellanlagring och behandling av avfall förväntas öka. Aktiviteten samordnas med nästa översiktsplan.

Aktiviteter för målområdet – Hållbar konsumtion och produktion

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
A.7	Utreda hur mängden substrat till våtkompost-anläggningen kan öka samt hur vattenandelen i insamlat substrat kan minskas.	Ökad återföring av näringsämnen till jordbruket, hållbart jordbruk, minskad klimatpåverkan.	Ansvarig: Miljökontoret Aktörer: Telge Nät, Telge Återvinning, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden Finansiering: Skattefinansiering Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Toalettavfall från enskilda avlopp är en näringsrik resurs. I Södertälje finns en behandlingsanläggning – en våtkompost – där källsorterat toalettavfall renas och används i odling. Om vatteninblandningen minskar så kan fler hushåll anslutas och systemet blir mer resurseffektivt.
B.8	Alla nämnder och bolag ska genomföra en kartläggning av sin konsumtion och identifiera betydande resursflöden inklusive användningen av engångsprodukter.	God ekonomisk hushållning av resurser och minskade avfallsmängder. Minskad miljö- och klimatpåverkan.	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattefinansierad och bolagsfinansierad Driftbudget: Nej Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Arbetet är så omfattande och samordningsvinsterna så stora att det motiverar en heltidstjänst för samordning och utveckling av ett resurs- och avfallsförebyggande arbete. Aktiviteten är nära sammankopplad med aktivitet B.9.
B.9	Ta fram ett handlingsprogram för ökad resurshushållning inom prioriterade resursflöden (Bygg- och rivningsavfall, mat och livsmedel, elektronik, textil, farligt avfall och fossil plast, kritiska råvaror).	Hållbar resurshantering bidrar till god ekonomisk hushållning, minskade avfallsmängder och minskad miljö- och klimatpåverkan.	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattefinansierad, avfallstaxa, bolagsfinansierad Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning. Kommentar: Handlingsprogrammet ska innehålla aktiviteter, mål och budget. Styrmedel ska användas aktivt. Samordningsansvar ligger på kommunstyrelsen men de bolag och kontor som hanterar och har rådighet över större resursflöden ansvarar för dem. Arbetet ska inkludera ett uppströmsarbete och nedströmsarbete och bör följas upp av alla nämnder och bolagsstyrelser.
B.10	Utveckla och implementera ett enhetligt skyltprogram för avfall.	Ett enhetligt skyltprogram är inkluderande och bidrar till att det är lätt att göra rätt. Arbetet bidrar även till bättre sortering och renare fraktioner vilket ger ökad återvinning och minskad miljö- och klimatpåverkan.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: TB, TF, SBK, UK m.fl. Finansiering: Avfallstaxa och skattefinansiering Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Skyltningen ska anpassas till hemmet, arbetsplatser, skola och offentliga miljöer. Arbetet ska utgå från den nordiska standard som Avfall Sverige rekommenderar för Sveriges kommuner.
B.11	Genomföra en webbutbildning i hållbar konsumtion och produktion för alla kommunkoncernens medarbetare.	Ökad kunskap vilket ska leda till ökad resurshushållning och minskade avfallsmängder	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattefinansierad Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 Uppföljning: Andel utbildade på koncernnivå ska vara minst 90%. Uppdelat på bolag och kontor ska minsta deltagandenivå vara 80%. Kommentar: Att höja kunskapsnivån i hela kommunkoncernen är viktigt utifrån ett kunskapsperspektiv men aktiviteten bidrar även till att engagera medarbetare och stärka kommunens profil.

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
B.12	Ta fram upphandlingskriterier för cirkulär upphandling för att styra mot en mera hållbar konsumtion och produktion.	Arbetet bidrar till ökad resurshushållning och att avfall förebyggs, samt minskad miljö- och klimatpåverkan. Cirkulära upphandlingskriterier stimulerar också att företag utvecklar sina produkter och tjänster mot cirkulära affärsmodeller.	Ansvarig: Telge Inköp (Kommunstyrelsen) Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattefinansiering Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Upphandlingskriterier ska vara koncernövergripande och ska utgå från kommunens riktlinjer för styrdokument. Syftet är att bidra till hållbar resurshandling och stimulera cirkulära affärsmodeller. Utgångspunkten är att inköp och upphandling ska styra mot produkter som är: • Tillverkade av biobaserat, återanvänt eller återvunnet material • Enkla att reparera, uppgradera och återanvända för förlängd livscykel • Materialåtervinningsbara
B.13	Utveckla och implementera arbetsrutiner för återanvändning av produkter i hela kommunkoncernen.	Arbetet bidrar till hållbar konsumtion och förebygger avfall. Ökad återanvändning bidrar även till minskad miljö- och klimatpåverkan.	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattefinansiering Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Arbetsrutiner för återanvändning av produkter kan utformas på flera olika sätt. Det finns färdiga tjänster att köpa och det går att utveckla egna interna rutiner med digitala hjälpmedel. I det arbetet kan det behövas ta fram riktlinjer, checklistor m.m.
B.14	Genomföra en förstudie och ta fram underlag för införande av digitala/smarta nycklar till alla soprum i kommunen.	Insamling av avfall är den största kostnadsposten för renhållningskollektivet. Digitala nycklar kan effektivisera arbetet och bidra till minskade driftkostnader samt bidra till säkrare och bättre arbetsmiljö.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: Telge Fastigheter, Telge Bostäder, bostadsbolag m.fl. Finansiering: Avfallstaxa Driftbudget: Nej Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Förstudien behöver utreda förutsättningar kring ekonomi, juridik, teknik och upphandling samt inkludera ett förankringsarbete med fastighetsägare och bostadsrättsföreningar.
B.15	Genomföra en förstudie och ta fram underlag för att införa vägning av hushållens avfall vid hämtstället.	Att väga avfallet vid varje hämtställe skapar nya möjligheter för att arbeta avfallsförebyggande med styrmedel, kommunikation och uppföljning mot de som genererar avfall.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: Bostadsbolag m.fl. Finansiering: Avfallstaxa Driftbudget: Ja Tidplan: 2023 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Förstudien behöver utreda förutsättningar kring ekonomi, juridik, teknik och upphandling. Telge Återvinning bör sträva efter att mäta allt avfall vid källan om det är ekonomiskt genomförbart.

Aktiviteter för målområdet – Bekämpa klimatförändringar

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
C.16	Utveckla och redovisa ett klimatbokslut för avfallssektorn	Ett klimatbokslut är en förutsättning för att kunna följa upp mål om minskade utsläpp från avfallssektorn och kommunens övergripande mål om att nettoutsläppen från växthusgaser ska vara noll 2030. Med ett klimatbokslut blir det enklare att prioritera kostnadseffektiva åtgärder.	Ansvarig: Tekniska nämnden Aktörer: TÅ, TN, Söder Energi, Syvab, m.fl. Finansiering: Skattefinansiering och avfallstaxa Driftbudget: Ja Tidplan: Från 2021 och framåt Uppföljning: Klimatbokslut Kommentar: Att ta fram ett Klimatbokslutet är även viktigt från ett kommunikativt perspektiv. Det möjliggör att vi på ett tydligt sätt kan kommunicera vilken klimatpåverkan invånarens och verksamhetsutövarers avfall genererar.
C.17	Ta fram ett långsiktigt handlingsprogram för att säkerställa rättsorterade avfallsfraktioner från hushållen	Arbetet kommer att bidra till högre grad av rättsorterade avfallsfraktioner i restpåsen och matavfallpåsen. Vilket i nästa steg bidrar till ökad materialåtervinning och minskad miljö- och klimatpåverkan, samt minskade kostnader för förbränning av avfall.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: TB, TF, SBK, TIS m.fl. Finansiering: Avfallstaxa Driftbudget: Ja Tidplan: Från 2021 och framåt Uppföljning: Nyckeltal från plockanalyser Kommentar: Handlingsprogrammet ska innehålla aktiviteter, mål och budget. Styrmedel ska användas aktivt. Telge Återvinning ansvarar för det kommunala avfallet. Telge Fastigheter har samordningsansvar för det avfallet som genereras i kommunkoncernens fastigheter. Telge Bostäder har samordningsansvar för sina bostäder. Arbetet behöver involvera alla stora bostadsbolag i kommunen.
C.18	Implementera fyrfackskärl som obligatoriskt hämtningsalternativ för restavfall hos en- och tvåfamiljshus samt fritidshus.	Arbetet kommer bidra till ökad återvinning av förpackningar vilket i sig kommer att bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan samt minskade kostnader för förbränning av avfall. Ökad sorteringsvilja kommer troligen på sikt också bidra till högre utsortering av matavfall.	Ansvarig: Telge Återvinning Aktörer: Teknisk nämnd Finansiering: TIS och avfallstaxa Driftbudget: JA Tidplan: 2023 Uppföljning: Andel hushåll med fyrfackskärl Kommentar: Enligt den nya förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar ska insamling av förpackningar ske bostadsnära senast 2025. I Södertälje kommun har redan över 70 % av en- och två familjshusen fyrfacksinsamling vid bostaden. Då det redan finns ett befintligt insamlingssystem för bostadsnära insamling i Södertälje så är det både ekonomiskt och miljömässigt motiverat att påskynda utbyggnaden till att vara klar 2023.
C.19	Ta fram ett program för att mäta, följa upp och åtgärda utsläpp av klimatgaser från deponier.	Ökad kunskap om utsläpp av klimatgaser är en förutsättning för att få en rättvisande bild av avfallssektorns klimatutsläpp.	Ansvarig: Telge Återvinning och Tekniska nämnden Aktörer: MK Finansiering: Skattemedel, avfallstaxa, Telge Återvinning Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 och framåt efter behov Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Halldeponin och Tvetadeponin ska ingå i programmet. Övriga deponier inkluderas om behov finns. Halldeponin finansieras av skattemedel och Tvetadeponin finansieras av Telge Återvinning. Arbetet ska samordnas för erfarenhetsutbyte och kostnadseffektivitet. Utsläppen ska redovisas i klimatbokslutet för avfallssektorn.

Nr.	Aktivitet	Förväntat resultat	Övrigt
C.20	Genomföra en förstudie om hur tillsyn och prövning enligt miljöbalken och plan- och bygglagen i högre grad kan bidra till kretslopp och resurshushållning	Att förebygga avfall bidrar till ökad resurshushållning och minskad miljö- och klimatpåverkan.	Ansvarig: Miljönämnden och samhällsbyggnadsnämnden Aktörer: TÅ, TN m.fl. Finansiering: Tillsynsavgifter och skattemedel Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Lagstiftningen ger stöd för att arbeta mera aktivt med avfallsförebyggande och resurshushållning. Prioriterade branscher är bygg, livsmedel och restaurang.
C.21	Utreda möjlighet till centrala investeringsmedel kopplat till åtgärder för att genomföra avfallsplanen.	Ökad måluppfyllelse och ekonomisk hållbarhet.	Ansvarig: Kommunstyrelsen Aktörer: Hela kommunkoncernen Finansiering: Skattemedel Driftbudget: Ja Tidplan: 2022 Uppföljning: Projektuppföljning Kommentar: Vissa kommuner har centrala investeringsmedel för t.ex. miljö- och klimatåtgärder. Det är ett sätt att styra mot de aktiviteterna som är effektivast men också en metod för att fånga upp bra idéer i hela organisationen.